

کیفیت بخشی به آموزش و مهارت‌ها در دوره‌ی ابتدایی

معاون آموزش ابتدایی از طرح‌ها و چالش‌های آموزش آموزگاران می‌گوید

تنظیم: محمود دیحوی

اشاره

در کنار تغییرات کتاب‌های درسی ابتدایی بر آن شدیم تا اهم فعالیت‌ها و آثار دگرگونی‌ها را در گفت‌وگوها، گزارش‌ها و مقالات و ارزیابی مؤلفان، مسئولان و دست‌اندرکاران این امر به اطلاع آموزگاران و مخاطبان مجله برسانیم. به همین دلیل در این مجال با محمد دیمه‌ور، معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش در باره‌ی اسناد بالادستی نظام تعلیم و تربیت، چالش‌های اجرای طرح تحول بنیادین و نوع آماده‌سازی‌های مدارس و مواردی از این دست سؤال‌ها و جواب‌هایی مکتوب شده است که شمارا به مطالعه‌ی آن دعوت می‌کنیم.

آموزش-یادگیری با تأکید بر روش‌های حل مسئله و فعالیت‌محوری و پرورش هر چه بیشتر قدرت تفکر و اندیشیدن در دانش‌آموزان، هم در تهیه و تنظیم محتوا و هم در شیوه‌های آموزش-یادگیری اقدامات مؤثری را پیگیری و در حال اجراست. براساس برنامه‌های پیش‌بینی شده تغییر و اصلاح محتوای کتاب درسی، آموزش ضمن خدمت معلمان پایه‌ی چهارم ابتدایی برای سال تحصیلی ۹۳-۹۴ با برنامه‌ریزی مناسب در حال پیگیری برای اجرا (به‌ویژه در طول تابستان ۹۳ و قبل از شروع سال تحصیلی آینده) است.

۳. در این ارتباط با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و دفاتر تابعه از جمله دفتر تألیف و برنامه‌ریزی کتب درسی چه همکاری و هماهنگی‌هایی شده است؟

همکاری این معاونت با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و دفتر تألیف کتاب‌های درسی

رهنامه‌ی تربیت رسمی و عمومی به خدمت بگیرد و سند تحول بنیادین نیز براساس اصول حاکم از محتوای قرآن، سنت، یافته‌های علمی، میراث و تجارب بشری، فرهنگ بومی، نیازهای اجتماعی و... تهیه و تدوین شده است؛ این مبانی با انسجام و هماهنگی لازم در مجموعه‌ی مؤلفه‌ها و اجزای نظام آموزشی سعی دارد تا مبانی فکری، فلسفی، ارزش‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی را در یک بستر قانونی برای کلیه‌ی برنامه‌ها و فعالیت‌های نظام آموزش و پرورش فراهم کند.

۲. معاونت آموزش ابتدایی در راستای اجرای اسناد بالادستی، چه فعالیت‌ها و برنامه‌هایی برای دوره‌ی ابتدایی و به‌ویژه پایه‌ی چهارم دارد؟

دوره‌ی ابتدایی با توجه به اسناد بالادستی و اجرایی شدن نظام آموزشی ۳-۶-۳۰ ضمن تغییر و اصلاح در محتوای درسی، نسبت به آموزش نیروی انسانی و حرفه‌مند کردن آنان، توجه به فرایند

۱. چه تحلیلی از سند برنامه‌ی درسی ملی و نیز مبانی تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت دارید؟

برنامه‌ی درسی ملی یک چارچوب کلی برای مجموعه‌ی برنامه‌ریزان و فعالان حوزه‌ی آموزش و پرورش رسمی و حتی غیررسمی است که به استناد آن امکان پیش‌بینی برنامه‌ها، فعالیت‌ها و اقدامات به‌صورت دقیق‌تر فراهم می‌شود و به عبارتی دیگر، برنامه‌ی درسی ملی برای سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان، مدیران، تولیدکنندگان و تدوین‌کنندگان محتواها و رسانه‌های آموزشی جهت‌دهی مناسب را ایجاد می‌کند. هم‌چنین برنامه‌ی درسی ملی فرصتی بسیار ارزشمند برای متناسب‌سازی سایر مؤلفه‌ها و عناصر نظام آموزشی با رویکرد فطرت‌گرایی توحیدی است و این برنامه می‌تواند تمامی ظرفیت‌های درونی که به‌صورت بالقوه در نظام تعلیم و تربیت به‌ویژه در زمینه‌ی محتوا و آموزش نیروی انسانی وجود دارد را در راستای تحقق مبانی

ابتدایی و متوسطه‌ی نظری، مستمر و پیوسته است و عمدتاً از طریق گروه‌های آموزشی و معرفی معلمان و کارشناسان برای تدوین محتوای درسی در هر پایه و شرکت در جلسات اعتباربخشی دروس مختلف و... می‌باشد. علاوه بر این همکاری در مراحل چاپ و توزیع کتب درسی و همچنین پیش‌بینی اساتید برای اجرای بهتر دوره‌ی آموزش ضمن خدمت معلمان هر پایه بر حسب وظیفه انجام می‌دهیم.

۴. چالش‌ها و مشکلات هم‌سوسازی کتاب‌های درسی آموزش ابتدایی و برنامه‌ی درسی ملی و اجرای سراسری طرح تحول چیست؟

در تغییر، اصلاح و هم‌سوسازی کتاب‌ها، می‌بایست کلیه‌ی عناصر تأثیرگذار از درک درست و مشترکی برخوردار باشند و گاهی نیز به دلایل مختلف، همه‌ی عناصر این ظرفیت‌ها فراهم نمی‌شود و آن درک مشترک اتفاق نمی‌افتد، بنابراین شکل‌گیری و پیدایی برخی از چالش‌ها و مشکلات تا حدی طبیعی و البته قابل مدیریت است. در این زمینه با توجه به اهمیت موضوع، می‌توان با هماهنگی و هم‌فکری عوامل و عناصر مؤثر که عبارتند از: مؤلفان کتاب‌های درسی و یا مجموعه‌ی مرتبط با سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی، نیروهای آموزشی از جمله اساتید دوره‌های ضمن خدمت و معلمان هر پایه‌ی تحصیلی، مدیران حوزه‌های مختلف مرتبط از سطح ستاد تا مدرسه، اولیای دانش‌آموزان و همبستگی بیشتر، مشکلات و موانع را به حداقل رساند. لذا با توجه به تجربیاتی که از گذشته وجود دارد و روند تغییرات و اصلاحاتی که به‌ویژه در سه سال اخیر در محتوای دروس و دیگر حوزه‌ها صورت گرفته است، لازم است ضمن شناسایی ضعف‌ها، با دقت بیشتری در برنامه‌ریزی‌های اولیه و اجرایی شدن این اصلاحات، شاهد بهبود مستمر اوضاع باشیم.

۵. به آموزگاران و دیگر افراد دست‌اندرکار این تحول و هم‌سوسازی چه توصیه‌هایی دارید؟

در کلیه‌ی حوزه‌های فرهنگی، نهادینه شدن اصلاحات و تغییرات، نیازمند صبر و شکیبایی

توسط افراد مؤثر و درگیر با آن حوزه‌ی فرهنگی می‌باشد که البته در این امر نقش آموزگاران، دانش‌آموزان و اولیای آنان بسیار تأثیرگذار خواهد بود و بی‌شک آنان نیز با شناسایی ضعف‌ها و ارائه‌ی پیشنهادهای خود که صمیمانه از آن استقبال می‌کنیم، یاریگران خوبی خواهند بود. از متولیان تدوین و تألیف نیز انتظار داریم، نتایج برآمده از این پیشنهادهای و سایر ارزش‌یابی‌های علمی را به سرعت در روند اصلاح دخالت داده و به آن توجه کافی مبذول دارند.

۶. در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ چه خبرهای مهمی برای آموزگاران و دانش‌آموزان و اولیای آن‌ها دارید؟

مهم‌ترین خبر اینکه بحمدالله پس از بحث و بررسی‌های نسبتاً طولانی، بالاخره برای اولین بار کلاس‌های چند پایه به‌طور ویژه مورد توجه قرار گرفت و خوشبختانه شورای عالی آموزش و پرورش در جلسه مورخ ۹۳/۲/۲۹ آیین‌نامه‌ی کیفیت‌بخشی به کلاس‌های چند پایه را تصویب نمود. در این آیین‌نامه حداکثر تعداد پایه برای تشکیل کلاس، سه پایه و با حداکثر ۱۵ نفر دانش‌آموز قید شده و در صورت ضرورت تشکیل کلاس با پایه‌ی بیشتر یا تعداد دانش‌آموز بیشتر تا سقف ۶ ساعت در هفته به معلم کلاس در ازای ساعات تدریس اضافه، حق التدریس پرداخت خواهد شد. هم‌چنین در این مصوبه گذراندن دوره‌ی ضمن خدمت ۴۰ ساعته ویژه‌ی کلاس‌های چندپایه، گنجانیدن دروس ویژه‌ی کلاس‌های چندپایه در برنامه‌ی درسی دانشگاه فرهنگیان، تولید محتوای منعطف و بسته‌های آموزشی-پرورشی خاص کلاس‌های چندپایه مورد تأکید و توجه قرار گرفته است.

هم‌چنین به لطف خداوند تلاش خواهیم کرد در زمینه‌ی ایجاد انگیزه‌ی شغلی کارکنان دوره‌ی ابتدایی و افزایش اعتبار مادی و منزلتی این جایگاه، اقدامات مؤثری را که در حال پیگیری هستیم، به نتیجه برسانیم. علاوه بر آن هدف‌گذاری توسعه‌ی کمی و افزایش پوشش تحصیلی نوآموزان پیش‌دبستانی به‌ویژه در مناطق روستایی، محروم و مرزی به‌خصوص دوزبانه مورد اهتمام جدی است. انسداد مبادی بیسوادی به‌طور ویژه با مشارکت فعال استانداران

محترم، فعال کردن دبیرخانه‌های موضوعی تخصصی در استان‌ها، برگزاری جشنواره‌های علمی-پژوهشی معلمان و دانش‌آموزان از جمله برنامه‌های اولویت‌دار سال تحصیلی آینده است.

۷. مدارس و نظام اداری آموزش و پرورش برای تقسیم دوره‌ی ابتدایی به دو دوره‌ی سه ساله در حال و آینده چه مشکلاتی دارند؟ این مسائل چیست و چگونه برطرف می‌شوند؟

اصلی‌ترین معضل، کمبود فضای آموزشی و نامناسب بودن فضاهای فیزیکی موجود است. استحضر دارید که اصولاً معماری مدارس ابتدایی بر مبنای استقرار پنج پایه‌ی تحصیلی بوده و فضاهای جانبی نیز با همین نگاه احداث شده‌اند. با تغییر ساختار و اضافه شدن یک پایه به دوره‌ی ابتدایی و علی‌رغم اختصاص فضاهای جانبی مدارس به کلاس درس، بحران جدی در تأمین فضای آموزشی به‌وجود آمد که این موضوع طبیعتاً باعث بالا رفتن تراکم کلاس و افت کیفیت آموزش و پرورش مدارس گردیده است.

بنابراین علی‌رغم مطلوبیت تفکیک دانش‌آموزان دوره‌ی اول و دوم و هدف‌گذاری در تفاهم‌نامه‌های معاونت با استان‌ها و تلاش فراوانی که همکاران ما در استان‌ها برای این موضوع انجام می‌دهند و به دلیل مراقبت‌هایی که برای ارتقای فعالیت مدارس در نوبت صبح باید لحاظ کنیم، این روند به‌کندی پیش می‌رود. لذا همت و عنایت سازمان نوسازی و خیرین محترم از سویی و از دیگر سو توجه مدیران محترم استان و شهرستان و منطقه در بازچینش فضاهای آموزشی و اختصاص فضای مناسب برای دوره ابتدایی و تحقق این مطالبه‌ی مهم سند تحول که هم از جهت آموزشی و هم از جهت فرهنگی و پرورشی ضروری است، فراهم آید.

مشکل دیگر کمبود نیروی انسانی و منابع مالی دوره است، طبیعتاً نظام دوره‌ای علاوه بر نیاز به فضا، کادر اداری و مدیریتی، منابع تجهیزاتی و مالی را نیز طلب می‌کند که از این حیث هم با مشکلاتی مواجهیم.

۸. در تجهیز مدارس ابتدایی و نیز

پیش‌بینی هوشمندسازی مدارس و آموزش آموزگاران چه برنامه‌هایی دارید؟

با عنایت به اینکه در برنامه‌ی درسی ملی و محتوای درسی در کلیه‌ی پایه‌های تحصیلی از جمله درس فن‌آوری در پایه‌ی ششم ابتدایی، تأکید بر فعالیت‌محوری و توجه به حل مسئله و درگیر شدن بیشتر دانش‌آموزان به امر یادگیری مادام‌العمر و افزایش مهارت‌ها می‌باشد، لذا در جهت تجهیز مدارس ابتدایی بنا به ضرورت حتمی اقداماتی انجام پذیرفته است.

۹. در چند سال اخیر دیده شد که آموزگاران از پایه‌ها و دوره‌های دیگر به دوره‌ی ابتدایی آمدند. چرا چنین تصمیمی گرفته شد و آیا برای آموزش و آمادگی آن‌ها برنامه‌های خاصی در نظر دارید؟

با توجه به اجرایی شدن نظام آموزشی ۳-۳-۶ در دو سال گذشته و افزایش یک پایه‌ی تحصیلی در دوره‌ی ابتدایی و کاهش یک پایه‌ی تحصیلی در دوره‌ی دیگر، کمبود نیروی انسانی در این دوره‌ی تحصیلی اجتناب‌ناپذیر بود و بنابراین در دو سال گذشته برای جبران این کمبود از دوره‌های دیگر تعدادی نیرو جذب شده است، که این امر پیامدهایی داشت و انتظار می‌رود شیب جذب نیرو از دیگر دوره‌های به دوره‌ی ابتدایی برای سال‌های تحصیلی آینده کم شود. البته با توجه به تغییر کتاب‌های درسی در سه سال گذشته کلیه‌ی نیروها قبل از شروع سال تحصیلی، آموزش دوره‌ی ضمن خدمت مربوط به هر پایه را می‌گذراندند و در مورد همکارانی که از سایر دوره‌ها به ابتدایی آمده‌اند با همکاری مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی تدابیر لازم برای آموزش آنان در طی تابستان صورت می‌گیرد.

طرح‌ها و برنامه‌های دفتر آموزش دبستانی برای ارتقای کیفیت آموزش در دوره‌ی ابتدایی

الف. طرح ارتقای آموزش قرآن:

این برنامه در راستای توجه جدی به تربیت قرآنی و نیز آموزش قرآن کریم در آموزش و پرورش، تأکیدات و مطالبات رهبر

معظم انقلاب (مدظله‌العالی) از مسئولان وزارت آموزش و پرورش و با توجه به اسناد بالادستی، از سال تحصیلی ۸۹-۸۷ در پایه‌ی سوم آغاز شد و هم‌اکنون کلیه‌ی پایه‌های شش‌گانه‌ی تحصیلی و دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی کشور تحت پوشش برنامه‌ی قرار گرفته‌اند.

ب. طرح انیس با نماز و ارتباط با مسجد

این طرح در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ با هدف فراهم آوردن زمینه‌ی مناسب برای ارتقای فرهنگ نماز در مدارس و مساجد، به‌وجود آوردن فضایی معنوی و بانشاط در مدارس، افزایش سطح آگاهی دانش‌آموزان و آشنایی با احکام نماز، بهره‌مندی از راهنمایی‌های روحانیت معظم به‌عنوان الگوی روح معنوی جامعه، ارتقای جایگاه مسجد در فرایند تعلیم و تربیت، ارتقای نقش الگویی معلمان و سایر کارکنان مدارس و اولیای دانش‌آموزان که در سال اول ۳۰ درصد مدارس ابتدایی و توسعه‌ی آن طی سه سال در کل مدارس واجد شرایط اجرا خواهد شد.

پ. آموزش آداب و مهارت‌های زندگی اسلامی (طرح کرامت)

این برنامه در راستای تحول در آموزش و پرورش به‌ویژه منویات رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) در خصوص تربیت انسان‌هایی با برجستگی‌های اخلاقی، فکری، مغزی و با تدوین با هدف رشد فضایل اخلاقی، ارتقای توانمندی‌های دانش‌آموزان برای زندگی فردی و اجتماعی متناسب با آموزه‌های اسلامی، تقویت بینش و مهارت دانش‌آموزان جهت رشد و توسعه‌ی قابلیت‌های کرامتی و تکریم شخصیت آنان در خانه و مدرسه در بیش از ۱۸۹۰۰۰ کلاس با پوشش دانش‌آموزی ۲۳۷۹۶۶ نفر در مدارس ابتدایی در حال اجراست.

ت. طرح پرورش خلاقیت با رویکرد اصلاح الگوی مصرف

این طرح در راستای مطالبات مقام معظم رهبری در خصوص اصلاح الگوی مصرف در جهت عملیاتی کردن اهداف سند تحول بنیادین با اهداف:

- ایجاد زمینه‌های پرورش خلاقیت دانش‌آموزان
- بهره‌گیری از ایده‌های دانش‌آموزان در حل

مسائل و مشکلات مدرسه و منزل به‌ویژه اصلاح الگوی مصرف آموزش درست و به‌جا مصرف کردن منابع و استفاده بهینه از امکانات - ایجاد خودبیاوری در دانش‌آموزان و تقویت اعتماد به نفس در ۱۰ درصد مدارس ابتدایی در ۲۷۱۰۴۱ کلاس با پوشش دانش‌آموزی ۲۷۱۰۴۱ در پایه‌های چهارم و پنجم اجرایی شود.

ث. ارزش‌یابی کیفی - توصیفی

به منظور تحقق اهداف ما از سال تحصیلی ۸۲-۸۱ بر مبنای مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش در دوره‌ی ابتدایی آغاز گردیده است که در حال حاضر این رویکرد نوین ارزش‌یابی در پایه‌های اول، دوم، سوم، چهارم و پنجم به‌صورت صد درصد اجرایی شده است.

ج. توسعه‌ی فعالیت‌های گروه‌های آموزشی

گروه‌های آموزشی با برقراری ارتباط سازنده بین معلمان، زمینه‌ی اظهار نظر آن‌ها را در مورد محتوای آموزشی کتاب‌های درسی، روش‌های تدریس و یادگیری، شیوه‌های سنجش و ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی، وسایل و تجهیزات آموزشی و... زمینه‌ی اجرای طرح‌ها و برنامه‌های جدید آموزشی را فراهم می‌آورد و با استفاده از تجارب مفید آموزگاران در راستای اصلاح مداوم نظام آموزشی اقدام نموده و گام‌های مؤثری نیز در جهت ارتقا و بهبود کیفیت فرایند یاددهی - یادگیری برمی‌دارد. در رویکرد معاونت آموزش ابتدایی، خاستگاه اصلی گروه‌های آموزشی مدرسه است و معلمان با حضور مؤثر و تعامل سازنده با یکدیگر فرصت‌های هم‌اندیشی را در خصوص امور مختلف برنامه‌های درسی، آموزشی و تربیتی فراهم می‌آورند.

چ. جشنواره‌ی الگوهای مناسب

تدریس و یادگیری

جشنواره الگوهای مناسب تدریس و یادگیری به‌منظور افزایش انگیزه‌ی معلمان در شناسایی و به‌کارگیری روش‌های مناسب تدریس برگزار می‌گردد. جشنواره‌ها با ارائه‌ی نمونه‌هایی از تدریس‌های عملی در نظر دارند تا الگوهایی برتر از فرایند یاددهی - یادگیری ارائه کنند و از آن طریق معلمان با الگوسازی و استفاده از نمونه‌های تدریس دیگران، فعالانه و عملی در جریان بهسازی عملکرد خویش وارد شوند. این

درسی که از پایه‌ی اول شروع شده و به تدریج برای سال تحصیلی ۹۴-۹۳ به پایه‌ی چهارم رسیده است می‌باشد، که در این زمینه باید گفت: کتاب‌های این پایه بنا به اظهار مسئولان سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی تدوین و در حال اعتباربخشی است و با عنایت به زمان بندی پیش بینی شده، به موقع آماده‌ی ارائه خواهد بود و دانش آموزان و اولیای این پایه‌ی تحصیلی در کل دوره‌ای که از اول ابتدایی شروع به تحصیل کرده‌اند در مقایسه با دیگر دانش آموزان تجربه‌ی تغییر و اصلاح کتاب را از ابتدای تحصیل داشته‌اند و به این موضوع آگاهی کامل دارند و برای معلمان این پایه نیز همانند پایه‌های قبلی، در تابستان ۹۳ دوره‌ی آموزش ضمن خدمت خاص پیش‌بینی و اجرایی خواهد شد. علاوه بر این، پایه‌ی چهارم در مطالعات بین‌المللی «تیمز» و «پرلز» پایه‌ی اساسی و مورد مطالعه است و توانمندی و تسلط دانش آموزان این پایه به دانش، مهارت و نگرش‌های اساسی بسیار مهم و به نوعی نشان‌دهنده‌ی کارایی درونی نظام تعلیم و تربیت در دوره‌ی ابتدایی خواهد بود. لذا پاسخ به چرایی انتخاب پایه‌ی چهارم در مطالعات بین‌المللی می‌تواند دغدغه‌ی عناصر مؤثر نظام تعلیم و تربیت برای توجه و کیفیت‌بخشی دوره‌ی ابتدایی و به ویژه این پایه‌ی تحصیلی باشد.

مناطق عشایری و کمتر توسعه یافته با به کارگیری روش‌های نوین تدریس و ایجاد تحول در شیوه‌های سنتی و تسهیل فرایند یاددهی-یادگیری در کلاس‌های چندپایه و مدیریت بهینه‌ی زمان در این کلاس‌ها، از سال تحصیلی ۹۰-۸۹ آغاز شده است و هم‌اکنون با آموزش‌های تخصصی و حرفه‌ای معلمان کلاس‌های چندپایه ادامه می‌یابد.

طبق این برنامه معلمان کلاس‌های چندپایه سراسر کشور در طول شش ماهه‌ی اول سال تحصیلی در کارگاه‌های آموزشی (حداقل ۲۴ ساعت) توسط مناطق با حضور مدرسان مجرب استانی و منطقه‌ای برگزار می‌گردد و به همراه آموزش، بسته‌ها و منابع مطالعاتی ویژه‌ی این گونه کلاس‌ها توسط کارگروه تخصصی کیفیت‌بخشی استان تهیه و توزیع می‌شود.

۱۰. از نظر معاونت آموزش ابتدایی، پایه‌ی چهارم ابتدایی چه ویژگی‌هایی دارد و معلم، مدیر و والدین دانش آموزان در آن چه وظایفی دارند؟

کل دوره‌ی ابتدایی دارای ویژگی‌های مشترک بوده و هر پایه نیز با توجه به دوره‌ی سنی و جنسی اکثر دانش آموزان هم‌پایه، دارای ویژگی‌های خاص می‌باشد، البته با توجه به تغییر کتب

طرح در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ با حضور حدود ۳۵ درصد معلمان برگزار می‌شود.

ح. طرح پروژه‌های علمی دانش آموزان دوره‌ی ابتدایی (جشنواره‌ی جابرین حیان)

این طرح با اهداف ویژه از جمله تقویت مهارت‌های مشاهده‌ی دقیق، تقویت روحیه‌ی کنجکاوی و پرسشگری، تقویت انگیزه‌ی یادگیری دانش آموزان، ایجاد بستر و شرایط برای تفکر منطقی و حل مسئله، تقویت بینش پژوهشی و آموزش روش علمی که براساس اهداف سند تحول بنیادین و برنامه‌ی درسی ملی می‌باشد در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ در ۳۸ درصد مدارس ابتدایی اجرایی شود.

خ. طرح درس پژوهی

درس پژوهی یک رویکرد توسعه‌ی حرفه‌ای با پژوهش گروهی، در کلاس درس است که طی آن معلمان با یکدیگر برای تدوین طرح درس، اجرا و مشاهده‌ی نتایج آن در جهت بهبود یادگیری دانش آموزان همکاری و مشارکت می‌کنند.

د. کیفیت بخشی به آموزش کلاس‌های چندپایه

این برنامه در راستای تحقق عدالت آموزشی و دسترسی همگانی به آموزش و پرورش رسمی با کیفیت و ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی و پرورشی بین مناطق روستایی و حاشیه شهری و